

DOMSTOLENS KENDELSE (Ottende Afdeling)

19. februar 2009*

I sag C-557/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Oberster Gerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 13. november 2007, indgået til Domstolen den 14. december 2007, i sagen:

LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH

mod

Tele2 Telecommunication GmbH,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz, og dommerne G. Arestis og J. Malenovský (refererende dommer),

* Processprog: tysk.

generaladvokat: Y. Bot
justitssekretær: R. Grass,

idet Domstolen har til hensigt at træffe afgørelse vedrørende det andet spørgsmål ved begrundet kendelse i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3, første afsnit,

efter at den forelæggende ret er blevet underrettet om, at Domstolen har til hensigt at træffe afgørelse vedrørende det første spørgsmål ved begrundet kendelse i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3, andet afsnit,

efter at de parter eller andre, der er nævnt i artikel 23 i statutten for Domstolen, er blevet anmodet om at fremkomme med deres eventuelle bemærkninger hertil,

og efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

- ¹ Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EUT L 167, s. 10), af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT L 201, s. 37) samt af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EFT L 157, s. 45).
- ² Anmodningen er indgivet i en retssag, der føres af LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH (herefter »LSG«) mod Tele2 Telecommunication GmbH (herefter »Tele2«) vedrørende sidstnævntes afvisning af at give LSG oplysninger om navn og adresse på de personer, som den forsyner med adgang til internettet.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

Bestemmelserne vedrørende informationssamfundet og beskyttelse af den intellektuelle ejendomsret, navnlig ophavsretten

— Direktiv 2000/31/EF

- ³ Ifølge artikel 1, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (»direktivet om elektronisk handel«) (EFT L 178, s. 1), har direktivet til formål at bidrage til et velfungerende indre marked ved at sikre fri bevægelighed for informationssamfundstjenester mellem medlemsstaterne.

— Direktiv 2001/29

- ⁴ 59. betragtning til direktiv 2001/29 bestemmer:

»Mellemmænds tjenester kan navnlig på det digitale område i stadig stigende grad anvendes af tredjemand til krænkelse. I mange tilfælde er sådanne mellemmænd bedst i stand til at bringe sådanne krænkelse til ophør. Med forbehold af eventuelle andre sanktioner og retsmidler, der kan anvendes, bør rettighedshaverne derfor have mulighed for at kræve nedlagt forbud over for en mellemand, der overfører en tredjemands krænkelse af et beskyttet værk eller andre frembringelser i et netværk.

Denne mulighed bør foreligge, uanset om mellemmandens handlinger er undtaget i henhold til artikel 5. Betingelserne og de nærmere bestemmelser for sådanne forbud bør fastsættes i medlemsstaternes nationale lovgivning.«

5 Ifølge direktivets artikel 1, stk. 1, vedrører direktivet retlig beskyttelse af ophavsret og dermed beslægtede rettigheder inden for rammerne af det indre marked med særligt henblik på informationssamfundet.

6 Artikel 5 i direktiv 2001/29 med overskriften »Undtagelser og indskrænkninger« bestemmer i stk. 1:

»Midlertidige reproduktionshandlinger efter artikel 2, som er flygtige eller tilfældige, som udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og som udelukkende har til formål at muliggøre

a) en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd, eller

b) en lovlig brug

af et værk eller en anden frembringelse, og som ikke har selvstændig økonomisk værdi, er undtaget fra den i artikel 2 nævnte ret til reproduktion.«

- 7 I samme direktivs artikel 8 med overskriften »Sanktioner og retsmidler« bestemmes følgende:

»1. Medlemsstaterne indfører passende sanktioner og retsmidler over for krænkelse af de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, og de træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at sanktionerne og retsmidlerne finder anvendelse. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og være afskrækkende.

2. Hver medlemsstat træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at rettighedshavere, hvis interesser påvirkes af en krænkelse på dens område, kan anlægge erstatningssøgsmål og/eller kræve nedlagt forbud og i givet fald kræve beslaglæggelse af det materiale, der ligger til grund for krænkelsen, samt de i artikel 6, stk. 2, nævnte anordninger, produkter eller komponenter.

3. Medlemsstaterne sikrer, at rettighedshaverne kan kræve nedlagt forbud over for mellemmand, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder.«

— Direktiv 2004/48

8 Artikel 8 i direktiv 2004/48 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrundet og forholdsmæssig afpasset begæring fra rekvirenten, kan pålægge den krænkende part og/eller enhver anden person at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, såfremt den pågældende

- a) er fundet i besiddelse af de omtvistede varer i kommerciel målestok
- b) er fundet i færd med at anvende de omtvistede tjenesteydelser i kommerciel målestok
- c) er fundet i færd med at yde tjenester, der anvendes i de omtvistede aktiviteter, i kommerciel målestok,

eller

- d) er blevet identificeret af den i litra a), b) eller c) omhandlede person som indblandet i produktion, fremstilling eller distribution af sådanne varer eller levering af sådanne tjenesteydelser.

2. De i stk. 1 nævnte oplysninger omfatter i givet fald

- a) navn og adresse på producenter, fremstillere, distributører, leverandører og andre tidligere indehavere af varer eller tjenesteydelser samt på engros- og detailhandelsled
- b) oplysninger om producerede, fremstillede, leverede, modtagne eller bestilte mængder og om den pris, der er opnået for de pågældende varer eller tjenesteydelser.

3. Stk. 1 og 2 finder anvendelse med forbehold af andre lovbestemmelser, der

- a) tillægger rettighedshaveren en mere vidtgående ret til information
- b) regulerer brugen af oplysninger meddelt i henhold til denne artikel i civilretlige eller strafferetlige sager
- c) omhandler erstatningsansvaret ved misbrug af retten til information

- d) danner grundlag for at nægte at meddele oplysninger, som ville tvinge den i stk. 1 omhandlede person til at indrømme, at vedkommende selv eller en nær slægtning har deltaget i en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed,

eller

- e) omhandler beskyttelsen af fortrolige kilder til information eller behandlingen af personoplysninger.«

Bestemmelserne vedrørende beskyttelse af personoplysninger

— Direktiv 95/46/EF

- 9 Artikel 13, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT L 281, s. 31) med overskriften »Undtagelser og begrænsninger« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne kan træffe lovmæssige foranstaltninger med henblik på at begrænse rækkevidden af de forpligtelser og rettigheder, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1, artikel 10, artikel 11, stk. 1, samt artikel 12 og 21, hvis en sådan begrænsning er en nødvendig foranstaltning af hensyn til:

- a) statens sikkerhed

- b) forsvaret
- c) den offentlige sikkerhed
- d) forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv
- e) væsentlige økonomiske eller finansielle interesser hos en medlemsstat eller Den Europæiske Union, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender
- f) en kontrol-, tilsyns- eller reguleringsopgave, selv af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse på de i litra c), d) og e) nævnte områder
- g) beskyttelsen af den registreredes interesser eller andres rettigheder og frihedsrettigheder.«

— Direktiv 2002/58

¹⁰ Artikel 5, stk. 1, i direktiv 2002/58 bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer kommunikationshemmeligheden ved brug af offentlige kommunikationsnet og offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, både for så vidt angår selve kommunikationen og de dermed forbundne trafikdata, via nationale forskrifter. De forbyder især aflytning, registrering, lagring og andre måder, hvorpå samtaler kan opfanges eller overvåges af andre end brugerne, uden at de pågældende brugere har indvilget heri, bortset fra tilfælde, hvor det er tilladt ifølge lovgivningen, jf. artikel 15, stk. 1. Dette stykke er ikke til hinder for teknisk lagring, som er nødvendig for overføring af en kommunikation, forudsat at princippet om kommunikationshemmelighed ikke berøres heraf.«

¹¹ Direktivets artikel 6 bestemmer:

»1. Trafikdata vedrørende abonnenter og brugere, som behandles og lagres af udbyderen af et offentligt kommunikationsnet eller en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste, skal slettes eller gøres anonyme, når de ikke længere er nødvendige for fremføringen af kommunikationen, jf. dog stk. 2, 3 og 5, samt artikel 15, stk. 1.

2. Med henblik på debitering af abonnenten og afregning for samtrafik er det tilladt at behandle trafikdata. En sådan behandling er tilladt indtil udløbet af den lovbestedte forældelsesfrist for sådanne gældsforpligtelser eller fristen for anfægtelse af sådanne afregninger.

3. Med henblik på markedsføring af elektroniske kommunikationstjenester eller levering af tillægstjenester er det tilladt udbyderen af en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste at behandle de i stk. 1 omtalte oplysninger i det omfang og tidsrum, som sådanne tjenester eller markedsføringen kræver, hvis den abonnent eller bruger, som oplysningerne vedrører, har givet sit samtykke hertil. Brugeren eller abonnenten skal på et hvilket som helst tidspunkt have mulighed for at trække sit samtykke til behandling af trafikdata tilbage.

[...]

5. Behandling af trafikdata i henhold til stk. 1, 2, 3 og 4 må kun foretages af personer, som handler efter bemyndigelse fra udbydere af de offentligt tilgængelige kommunikationsnet og -tjenester, og som er beskæftiget med debitering eller trafikstyring, kundeforespørgsler, afsløring af svig, markedsføring af elektroniske kommunikationstjenester eller levering af en tillægstjeneste, og skal begrænses til det for sådanne aktiviteter nødvendige.

6. Stk. 1, 2, 3 og 5 berører ikke de kompetente organers mulighed for i overensstemmelse med gældende lovgivning at indhente oplysninger om trafikdata med henblik på bilæggelse af tvister, navnlig vedrørende samtrafik eller debitering.«

12 Artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne kan vedtage retsforskrifter med henblik på at indskrænke rækkevidden af de rettigheder og forpligtelser, der omhandles i artikel 5, artikel 6, artikel 8, stk. 1, 2, 3 og 4, og artikel 9, hvis en sådan indskrænkning er nødvendig, passende og forholdsmæssig i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed (dvs. statens sikkerhed), forsvaret, den offentlige sikkerhed, eller forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller uautoriseret brug af det elektroniske kommunikationssystem efter artikel 13, stk. 1, i direktiv 95/46/EF. Med henblik herpå kan medlemsstaterne bl.a. vedtage retsforskrifter om lagring af data i en begrænset periode, som kan begrundes i et af de hensyn, der er nævnt i dette stykke. Alle i dette stykke omhandlede forskrifter skal være i overensstemmelse med fællesskabsrettens generelle principper, herunder principperne i EU-traktatens artikel 6, stk. 1 og 2.«

Nationale bestemmelser

13 § 81 i Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte (forbundsloven om ophavsrettigheder til litterære værker og kunstværker og om beslægtede ophavsrettigheder), som affattet ved offentliggørelsen i BGBl 81/2006 (herefter »UrhG«), bestemmer:

»1) Den, hvis enerettighed efter denne lov krænkes, eller som formoder, at en sådan krænkelse vil finde sted, kan anlægge en forbudssag. En virksomhedsindehaver kan

ligeledes retsforfølges, såfremt krænkelsen er blevet begået, mens virksomheden var i drift, af en af de ansatte eller af en fuldmægtig, eller hvis den må påregnes at ville blive begået.

1a) Hvis den, der har foretaget en sådan krænkelseshandling eller vil kunne foretage en sådan krænkelseshandling, hertil benytter sig af en mellemmands tjenester, kan der også nedlægges forbud mod denne mellemmand.

[...]«

¹⁴ UrhG's § 87b, stk. 2 og 3, har følgende ordlyd:

»2) Den, hvis enerettighed med hjemmel i denne lov krænkes, kan kræve oplysning om de retskrænkende varers og tjenesteydelsers oprindelse og distributionskanaler, for så vidt dette ikke vil være uforholdsmæssigt i forhold til krænkelsens omfang og ikke vil stride mod den lovfæstede tavshedspligt. Pligten til at meddele oplysninger påhviler krænkeren og personer, som erhvervsmæssigt

1. har haft retskrænkende varer i deres besiddelse

2. har gjort brug af retskrænkende tjenesteydelser, eller

3. har præsteret tjenesteydelser, som har været anvendt til retskrænkende handlinger.

2a) Om nødvendigt omfatter den i stk. 2 nævnte oplysningspligt:

1. navn og adresse på producenter, distributører, leverandører og andre tidligere indehavere af varer eller tjenesteydelser samt på engros- og detailhandelsled
2. de fremstillede, leverede, modtagne eller bestilte mængder samt prisen for de omhandlede varer eller tjenesteydelser.

3) Mellemmænd som omhandlet i § 81, stk. 1a, skal på den krænkede parts skriftlige og tilstrækkeligt begrundede anmodning give denne oplysninger om krænkerens identitet (navn og adresse) eller oplysninger, der er nødvendige for at kunne identificere krænkeren. I begrundelsen skal navnlig anføres tilstrækkeligt konkrete oplysninger om de faktiske omstændigheder, der begrundet mistanken om en krænkelse. Den krænkede part skal erstatte mellemmanden de rimelige udgifter, der opstår ved videregivelsen af disse oplysninger.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 LSG er en rettighedshaverorganisation. På vegne af fremstilleren af fonogrammer varetager organisationen rettighederne til dennes optagelser, som produceres over hele

verden, samt de udøvende kunstneres rettigheder i relation til deres fremførelser i Østrig. Dette gælder især i forhold til reproduktions- og uddelingsretten samt retten til offentlig tilrådighedsstillelse.

- 16 Tele2 formidler adgang til internettet og anviser brugerne en for det meste dynamisk IP-adresse («Internet Protocol»). På grundlag af denne adresse og det præcise tidsrum eller tidspunkt, hvor denne adresse er blevet tildelt, er Tele2 i stand til at identificere en kunde.
- 17 På grund af etableringen af File Sharing-systemer, der sætter deltagerne i stand til at udveksle kopier af lagrede data, lider de rettighedshavere, som LSG repræsenterer, et tab. For at kunne anlægge sag mod krænkere anmodede LSG om, at Tele2 blev tilpligtet at oplyse navne og adresser på de personer, som selskabet forsyner med adgang til internettet, og hvis IP-adresse og dag og tidspunkt for opkoblingen er kendt. Tele2 var af den opfattelse, at anmodningen om oplysninger måtte afvises. Selskabet gjorde gældende, at det ikke var en mellemmand og ikke havde tilladelse til at lagre data vedrørende internetadgangen.
- 18 Ved dom af 21. juni 2006 gav Handelsgericht Wien LSG medhold i sagen, idet retten fastslog, at Tele2 i sin egenskab af leverandør af internetadgang er en mellemmand i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i UrhG's artikel 81, stk. 1a, og derfor var forpligtet til at udlevere de i UrhG's artikel 87b, stk. 3, omhandlede oplysninger.
- 19 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Oberlandesgericht Wien som appelinstans ved dom af 12. april 2007 stadfæstede førsteinstansens dom, hvilket gav anledning til en »revisionsanke« til Oberster Gerichtshof.

- 20 Under denne anke har Tele2 dels gjort gældende, at selskabet ikke er mellemmand som omhandlet i UrhG's § 81, stk. 1a, og artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29, da det ganske vist som leverandør af internetadgang gør det muligt for brugeren at få adgang til nettet, men ikke udøver nogen retlig eller faktisk kontrol over de af brugeren anvendte tjenester, dels anført, at konfrontationen mellem et ophavsretligt krav om oplysninger og databeskyttelsesretlige grænser ved datalagring og overføring af personoplysninger ved fællesskabsretlige direktiver er løst til fordel for databeskyttelsen.
- 21 Oberster Gerichtshof er af den opfattelse, at generaladvokatens forslag til afgørelse i den sag, der gav anledning til dom af 29. januar 2008, Promusicae (sag C-275/06, Sml. I, s. 271), der blev afsagt efter nærværende præjudicielle forelæggelse, rejser tvivl om, hvorvidt retten til udlevering af oplysninger i UrhG's § 87b, stk. 3, sammenholdt med samme lovs § 81, stk. 1a, er forenelig med direktiverne om databeskyttelse og navnlig med artikel 5, 6 og 15 i direktiv 2002/58. De nævnte nationale bestemmelser indebærer nemlig en pligt til at udlevere personlige trafikdata til tredjemand, hvilken oplysningspligt forudsætter, at der forinden har fundet en behandling og lagring af oplysninger om datatrafikken sted.
- 22 Under disse omstændigheder har Oberster Gerichtshof besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal begrebet »mellemmand«, som anvendes i artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 8, stk. 3, i direktiv [2001/29], fortolkes således, at det også omfatter en Access Provider, som kun muliggør brugerens adgang til internettet gennem en dynamisk IP-adresse, og ikke selv stiller nogle tjenester til rådighed, som f.eks. e-mail, FTP eller en File Sharing-tjeneste, og heller ikke udøver nogen retlig eller faktisk kontrol over den af brugeren anvendte tjeneste?

- 2) Hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende, spørges: Skal artikel 8, stk. 3, i direktiv [2004/48], sammenholdt med artikel 6 og 15 i direktiv [2002/58], fortolkes (indskrænkende) på en sådan måde, at bestemmelsen ikke tillader videregivelsen af personlige trafikdata til tredjemand med henblik på civilretlig forfølgelse af attesterede krænkelser af ophavsretlige enerettigheder (udnyttelsesretten og retten til at brug af værket)?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- ²³ I henhold til artikel 104, stk. 3, i Domstolens procesreglement kan Domstolen, bl.a. såfremt besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål klart kan udledes af retspraksis, eller besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, træffe afgørelse ved begrundet kendelse.

Det andet spørgsmål

- ²⁴ Med det andet spørgsmål, der skal behandles først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om fællesskabsretten og navnlig artikel 8, stk. 3, i direktiv 2004/48, sammenholdt med artikel 6 og 15 i direktiv 2002/58, er til hinder for, at medlemsstaterne fastsætter en forpligtelse til overførsel af personlige trafikdata til tredjemand med henblik på at retsforfølge krænkelser af ophavsretten ved de civile domstole.

25 Svaret på dette spørgsmål kan klart udledes af Domstolens praksis.

26 Domstolen har nemlig i præmis 53 i Promusicae-dommen fastslået, at blandt de undtagelser, der er fastsat i artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58, der udtrykkeligt henviser til artikel 13, stk. 1, i direktiv 95/46, indgår de fornødne foranstaltninger til beskyttelse af andres rettigheder og frihedsrettigheder. Eftersom direktiv 2002/58 ikke præciserer de rettigheder og frihedsrettigheder, som er omfattet af denne undtagelse, skal de fortolkes som udtryk for, at fællesskabslovgiver hverken ville udelukke ejendomsretten eller situationer, hvor ophavsmænd søger at opnå denne beskyttelse under en civil retssag, fra direktivets anvendelsesområde.

27 Domstolen udledte heraf i Promusicae-dommens præmis 54 og 55, at direktiv 2002/58, bl.a. artikel 15, stk. 1, heri, ikke udelukker medlemsstaternes mulighed for at fastsætte en pligt til under en civil retssag at videregive personoplysninger, men omvendt heller ikke tvinger dem til at fastsætte en sådan forpligtelse.

28 Domstolen præciserede desuden, at medlemsstaternes beføjelse til at tillægge enten retten til respekt for privatlivets fred eller ophavsretten forrang er undergivet flere krav. Ved gennemførelsen af direktiv 2000/31, 2001/29, 2002/58 og 2004/48 påhviler det således medlemsstaterne at påse, at de lægger en fortolkning af disse direktiver til grund, som gør det muligt at sikre den rette afvejning af de forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af Fællesskabets retsorden. Ved gennemførelsen af disse direktiver skal myndighederne og domstolene i medlemsstaterne desuden ikke blot fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med disse direktiver, men også sikre, at de ikke lægger en fortolkning heraf til grund, som kommer i konflikt med disse grundlæggende rettigheder eller med andre almindelige fællesskabsretlige principper, såsom proportionalitetsprincippet (Promusicae-dommen, præmis 70).

- 29 Det andet præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares med, at fællesskabsretten, og navnlig artikel 8, stk. 3, i direktiv 2004/48, sammenholdt med artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58, ikke er til hinder for, at medlemsstaterne fastsætter en forpligtelse til overførsel af personlige trafikdata til tredjemand med henblik på at retsforfølge krænkelse af ophavsretten ved de civile domstole. Fællesskabsretten kræver imidlertid, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af direktiv 2000/31, 2001/29, 2002/58 og 2004/48 påser, at de lægger en fortolkning af disse direktiver til grund, som gør det muligt at sikre den rette afvejning af de forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af Fællesskabets retsorden. Ved gennemførelsen af disse direktiver skal myndighederne og domstolene i medlemsstaterne desuden ikke blot fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med disse direktiver, men også sikre, at de ikke lægger en fortolkning heraf til grund, som kommer i konflikt med disse grundlæggende rettigheder eller med andre almindelige fællesskabsretlige principper, såsom proportionalitetsprincippet.

Det første spørgsmål

- 30 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en Access Provider, der blot forsyner brugerne med en adgang til internettet og ikke tilbyder andre serviceydelser eller udøver nogen retlig eller faktisk kontrol over den anvendte tjeneste, kan henføres under begrebet »mellemmand« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.
- 31 Da besvarelsen af dette spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, har Domstolen i henhold til artikel 104, stk. 3, andet afsnit, i sit procesreglement underrettet den forelæggende ret om, at den har til hensigt at træffe afgørelse ved begrundet kendelse, og opfordret de i statutten for Domstolens artikel 23 omhandlede interesserede til at fremsætte deres eventuelle bemærkninger hertil.

32 LSG, den spanske og Det Forenede Kongeriges regering samt Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har meddelt Domstolen, at de intet har at indvende mod Domstolens hensigt om at afgøre sagen ved begrundet kendelse.

33 Tele2 har i det væsentlige blot henvist til det, selskabet allerede har anført i sit skriftlige indlæg i sagen. I medfør af fællesskabsretten indtager leverandøren af internetadgang en særlig stilling, der er uforenelig med en ubegrænset oplysningspligt. Denne gentagne argumentation fører imidlertid ikke til at Domstolen fraviger den påtænkte procedure.

34 Det fremgår klart af såvel forelæggelsesafgørelsen som formuleringen af de præjudicielle spørgsmål, at den forelæggende ret med sit første spørgsmål ønsker oplyst, om en Access Provider, der blot giver brugeren adgang til internettet, kan være forpligtet til at udlevere de oplysninger, der er nævnt i det andet spørgsmål.

35 Indledningsvis bemærkes, at artikel 5, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/29 forpligter medlemsstaterne til at fastsætte undtagelser til reproduktionsretten.

36 Den tvist, der verserer for den forelæggende ret, tilsigter imidlertid at få afklaret, om LSG kan kræve at få oplysninger udleveret af Tele2, og ikke om sidstnævnte har krænket en ret til reproduktion.

- 37 Det følger heraf, at en fortolkning af artikel 5, stk. 1, litra a), i direktiv 2001/29 er uden betydning for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.
- 38 Tele2 har bl.a. hævdet, at mellemmandene bør være i stand til at bringe krænkelse af ophavsretten til ophør. Leverandørerne af internetadgang er imidlertid — for så vidt som de ikke har nogen retlig eller faktisk kontrol over de tjenester, brugeren får adgang til — ikke i stand til at bringe sådanne krænkelse til ophør og er derfor ikke omfattet af begrebet »mellemmand« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i direktiv 2001/29.
- 39 Det bemærkes indledningsvis, at den sag, der gav anledning til Promusicae-dommen, vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt Telefónica de Espana SAU, der er et erhvervsdrivende selskab, hvis virksomhed navnlig består i at levere ydelser vedrørende adgang til internettet, er forpligtet til at afsløre identiteten og bopælen for bestemte personer, som selskabet leverer ydelser vedrørende adgang til internettet til, og hvis IP-adresser var kendt, såvel som datoen og tidspunktet for tilslutningen (Promusicae-dommen, præmis 29 og 30).
- 40 Det er ubestridt, at det fremgår af det præjudicielle spørgsmål og af de faktiske omstændigheder i den nationale sag, der gav anledning til Promusicae-dommen, at det erhvervsdrivende selskab Telefónica de Espana SAU var en leverandør af internetadgang (Promusicae-dommen, præmis 30 og 34).
- 41 Domstolen har ved i Promusicae-dommens præmis 70 at fastslå, at direktiv 2000/31, 2001/29, 2002/58 og 2004/48 i en situation som den, der forelå i den sag, der gav anledning til den pågældende dom, ikke pålægger medlemsstaterne at fastsætte en pligt til at videregive personoplysninger med henblik på at sikre den effektive beskyttelse af ophavsretten under en civil retssag, derfor ikke på forhånd udelukket, at medlems-

staterne i medfør af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 kan fastsætte en oplysningspligt for leverandøren af internetadgang.

- 42 Det bemærkes ligeledes, at medlemsstaterne i henhold til artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29 skal sikre, at rettighedshaverne kan kræve nedlagt forbud over for mellem-mænd, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder.
- 43 En Access Provider, der blot giver kunden adgang til internet, selv uden hverken at tilbyde andre tjenesteydelser eller at udøve en retlig eller faktisk kontrol over den anvendte tjeneste, leverer imidlertid en tjenesteydelse, der kan anvendes til at krænke en ophavsret eller en beslægtet rettighed, for så vidt som firmaet stiller den forbindelse til rådighed for brugeren, der sætter vedkommende i stand til at krænke sådanne rettigheder.
- 44 Ifølge 59. betragtning til direktiv 2001/29 bør rettighedshaverne i øvrigt have mulighed for at kræve nedlagt forbud over for en mellemmand, der overfører en tredjemands krænkelse af et beskyttet værk eller andre frembringelser i et netværk. Det er imidlertid ubestridt, at leverandøren af internetadgang muliggør overførslen af en sådan krænkelse mellem en abonnent og en tredjemand ved at give den pågældende adgang til internettet
- 45 Denne fortolkning støttes af formålet med direktiv 2001/29, der som det bl.a. fremgår af direktivets artikel 1, stk. 1, består i at sikre den retlige beskyttelse af ophavsret og dermed beslægtede rettigheder inden for rammerne af det indre marked. Såfremt man udelukkede en leverandør af internetadgang, der er den eneste, der besidder de oplysninger, der gør det muligt at identificere de brugere, der har krænket disse

rettigheder, fra begrebet »mellemmand« som omhandlet i direktivets artikel 8, stk. 3, ville man nemlig i væsentligt omfang nedsætte den beskyttelse, der tilsigtes med direktivet.

- ⁴⁶ Henset hertil skal det første spørgsmål besvares med, at en Access Provider, der blot forsyner brugerne med en adgang til internettet og ikke tilbyder andre serviceydelser, såsom bl.a. e-mail, FTP eller en File Sharing-tjeneste, og heller ikke udøver nogen retlig eller faktisk kontrol over den anvendte tjeneste, skal anses for at være en »mellemmand« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.

Sagens omkostninger

- ⁴⁷ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

- 1) Fællesskabsretten, og navnlig artikel 8, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, sammenholdt med artikel 15, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk

kommunikation), er ikke til hinder for, at medlemsstaterne fastsætter en forpligtelse til overførsel af personlige trafikdata til tredjemand med henblik på at retsforfølge krænkelse af ophavsretten ved de civile domstole. Fællesskabsretten kræver imidlertid, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (»direktivet om elektronisk handel«), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informations-samfundet samt direktiv 2002/58 og 2004/48 påser, at de lægger en fortolkning af disse direktiver til grund, som gør det muligt at sikre den rette afvejning af de forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af Fællesskabets retsorden. Ved gennemførelsen af disse direktiver skal myndighederne og domstolene i medlemsstaterne desuden ikke blot fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med disse direktiver, men også sikre, at de ikke lægger en fortolkning heraf til grund, som kommer i konflikt med disse grundlæggende rettigheder eller med andre almindelige fællesskabsretlige principper, såsom proportionalitetsprincippet.

- 2) En Access Provider, der blot forsyner brugerne med en adgang til internettet og ikke tilbyder andre serviceydelser, såsom bl.a. e-mail, FTP eller en File Sharing-tjeneste, og heller ikke udøver nogen retlig eller faktisk kontrol over den anvendte tjeneste, skal anses for at være en »mellemand« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.

Underskrifter